

ОКУПАЦІЙНИЙ РЕЖИМ І РУХ ОПОРУ В УКРАЇНІ

(22 липня 1942 – 28 жовтня 1944 рр.)

Наміри гітлерівців на окупованих територіях були викладені в **плані «Ост» (1940)** — плані знищення населення та «освоєння» окупованих територій на сході. Він розроблявся під керівництвом Гітлера, Гімmlера, Розенберга та інших нацистських діячів.

План «Ост» остаточно не був прийнятий, було затверджено лише його економічну частину — пограбування і експлуатація загарбаних регіонів.

Для управління окупованими територіями було створено спеціальне

Управління (Міністерство) окупованих територій III рейхом. Очолював управління **Розенберг.** Воно складалося з чотирьох відділів: *політичного, адміністративного, економічного, цивільного.* Останньому безпосередньо підпорядковувався **рейхскомісаріат «Україна».**

План «Ост» (план окупаційної політики на території СРСР)

Основні заходи :

-Часткове понімення місцевого населення; заселення німцями окупованих земель.

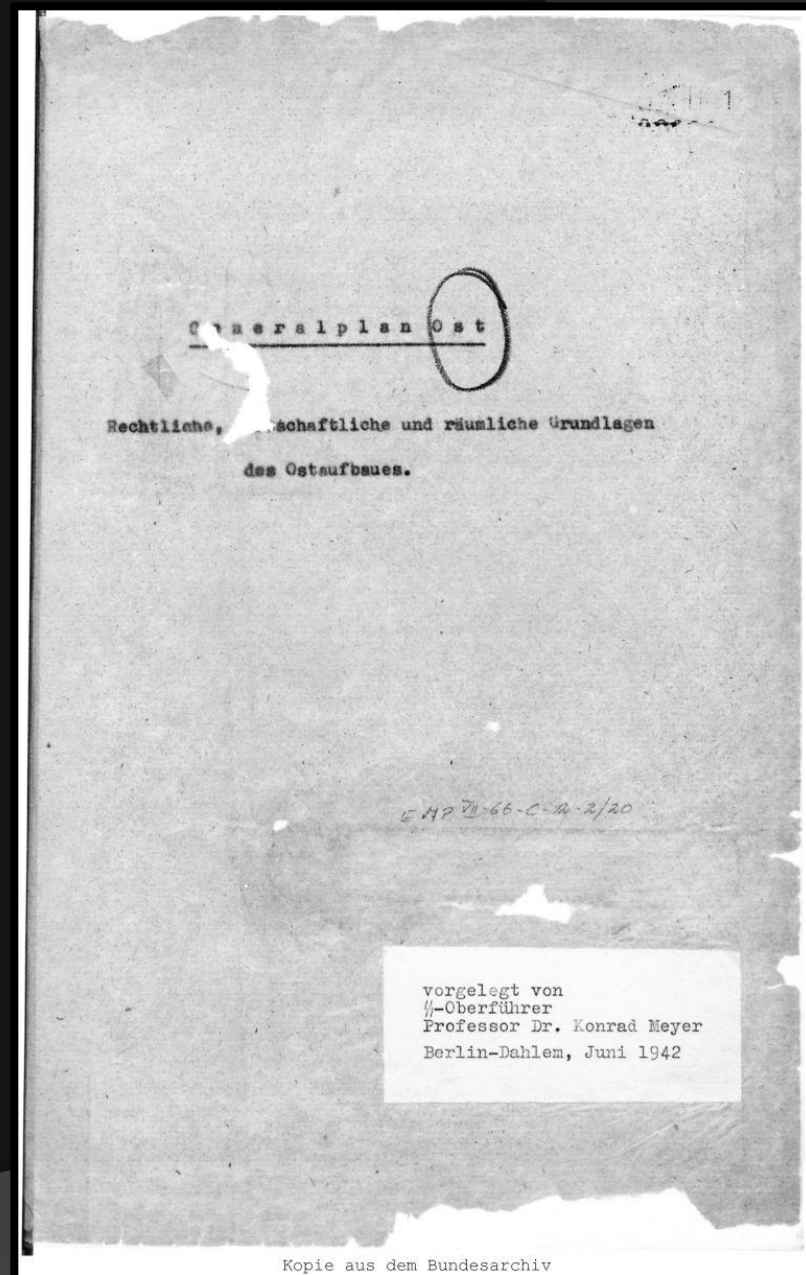
Масова депортація населення, у тому числі українців, до Сибіру.

Підрич біологічної сили слов'янських народів.

Економічне пограбування території

України; перетворення місцевого населення на рабів.

-Пограбування культурних цінностей, знищення пам'яток культури.

Окупаційний режим забезпечували **гестапо**, війська **СС**, **Служба безпеки (СД)**. Діяла також допоміжна адміністрація з місцевих жителів (*бургомістри, старости, поліція*).

Рядовий поліцейської
дивізії СС

Служба безпеки (СД)

Генеральний план «Ост», відповідно до якого був встановлений окупаційний режим передбачав:

- Знищити на окупованих землях 30 млн. чоловік.*
- Виселити протягом 30 років близько 50 млн. поляків, українців, білорусів, литовців до Західного Сибіру, на Північний Кавказ, до Південної Америки, Африки.*
- Онімечити решту населення, перетворивши його в дешеву робочу силу для 10 млн. німецьких колоністів.*
- Знищити СРСР як цілісну суверенну державу.*
- Вжити заходів для ліквідації національної культури, середньої і вищої освіти.*
- Забезпечити скорочення народжуваності на окупованих землях.»*

Захопивши Україну (м.Свердловськ, нині Луганська обл., 22липня 1942р.), окупанти перш за все **знищили її цілісність**. Вони **поділили українські землі** на чотири частини, підпорядкувавши їх різним державам і різним адміністративним органам, а саме:

Галичина

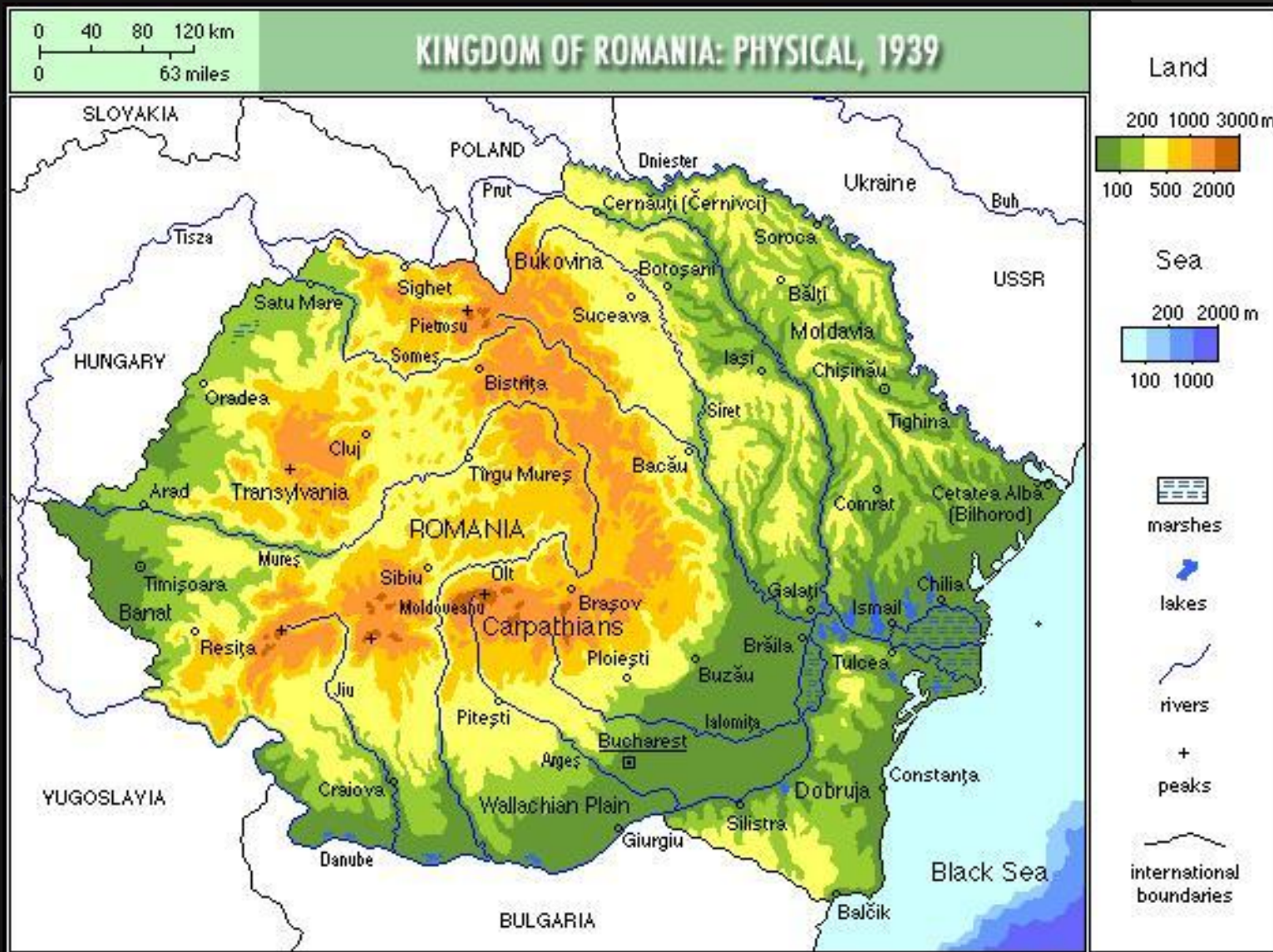

- Західноукраїнські землі — Львівська, Дрогобицька, Станіславська і Тернопільська області - на правах окремого дистрикту (округу) під назвою «Галичина» були включені до складу генерал-губернаторства, що охоплювало польські землі з центром у Кракові.

Трансністрія

- Одещину, південні райони Вінницької, західні райони Миколаївської області, лівобережні райони Молдавії об'єднали в губернаторство «Трансністрія» і також проголосили частиною Румунського королівства.

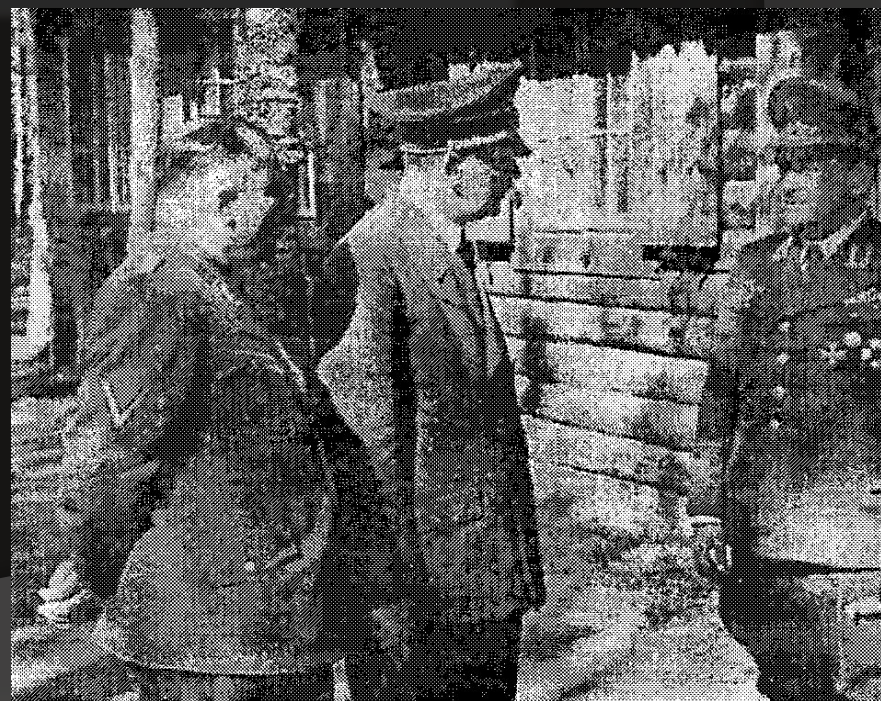
Чернівецьку та Ізмаїльську області було включено до складу союзника Німеччини - Румунії

Райхскомісаріат Україна

План Розенберга, квітень 1941

Інші українські землі входили до складу рейхскомісаріату «Україна» з центром у Рівному. Яким керував рейхскомісар Еріх Кох.

Розчленування
України

«Новий
порядок»

Окупаційний режим в Україні

Колабора-
ціонізм

Величезні
людські втрати

Нацистський «Новий порядок»

Окупаційна влада спиралася на каральні органи — державну таємну поліцію (гестапо), озброєні загони націонал-соціалістичної партії Німеччини (СС), службу безпеки (СД) тощо. Крім окупаційних воєнної і цивільної адміністрацій, на захоплених територіях створювалася допоміжна адміністрація із представників місцевого населення, які виявили бажання співробітничати з окупантами: бургомістри у містах, голови у районах, старости в селах, допоміжна поліція.

В ході каральних заходів було знищено:

- 215 селищ
- вбито й замучено 3,9 млн цивільного населення
- понад 1,3 млн військовополонених
- 150 концентраційних таборів влаштованих в Україні, перетворилися в страхітливі «фабрики смерті» .

Рух Опору на території України (1941 —1944 рр.)

Рух Опору – національно-визвольний рух народів, окупованих Німеччиною та її союзниками в роки Другої світової війни. Боротьба набирала різних форм – від духовного опору до збройної боротьби.

Причини утворення руху Опору:

- **Окупація батьківщини
загарбниками**
- **Жорстокість окупаційного
режиму**
- **Цілеспрямована діяльність
радянського керівництва щодо
організації руху Опору на окупованих
територіях**
- **Цілеспрямована діяльність ОУН щодо
організації руху Опору**

Дві течії руху Опору в Україні

Радянський

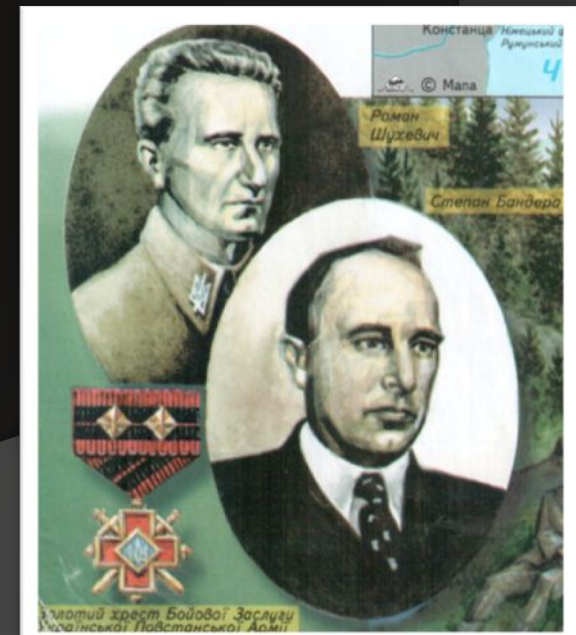
- ❖ Мета:
Відновлення радянської влади
- ❖ Організаційне оформлення:
1941—1942 рр. Партизанські загони, з'єднання; радянське підпілля (3500 підпільних організацій і груп)
- ❖ Основні райони дій:
Українське Полісся, Чернігівщина, Сумщина

Націоналістичний

- ❖ Мета:
Відновлення української держави
- ❖ Організаційне оформлення:
Похідні групи (1941 р.), Поліська Січ (1941 р.), Українська повстанська армія (УПА) (листопад 1942 р.) та інші загони, підпілля ОУН
- ❖ Основні райони дій: Волинь, Галичина, українське Полісся

Наприкінці травня 1942 р. було створено Український штаб партизанського руху на чолі із Т.Строкачем. З кінця того самого року боротьба проти німців посилюється, особливо після переброски через лінію фронту професійних розвідників і підпільників. У 1943 р. діяло вже 46 партизанських об'єднань, 1993 загони, диверсійно-розвідувальні та підпільні групи. Вони завдали значних втрат фашистам. Особливо відзначилися партизанські об'єднання О. Федорова, М.Попудренка, С.Ковпака. О.Сабурова, О.Наумова.

Крім того, діяли ще й самостійні загони, які не підпорядковувалися Українському штабу партизанського руху. Вони налічували близько 30 тис. осіб.

Радянське підпілля і партизанський рух 1941-1942 р.р.

У червні-вересні 1941 р. на окупованій території було залишено:

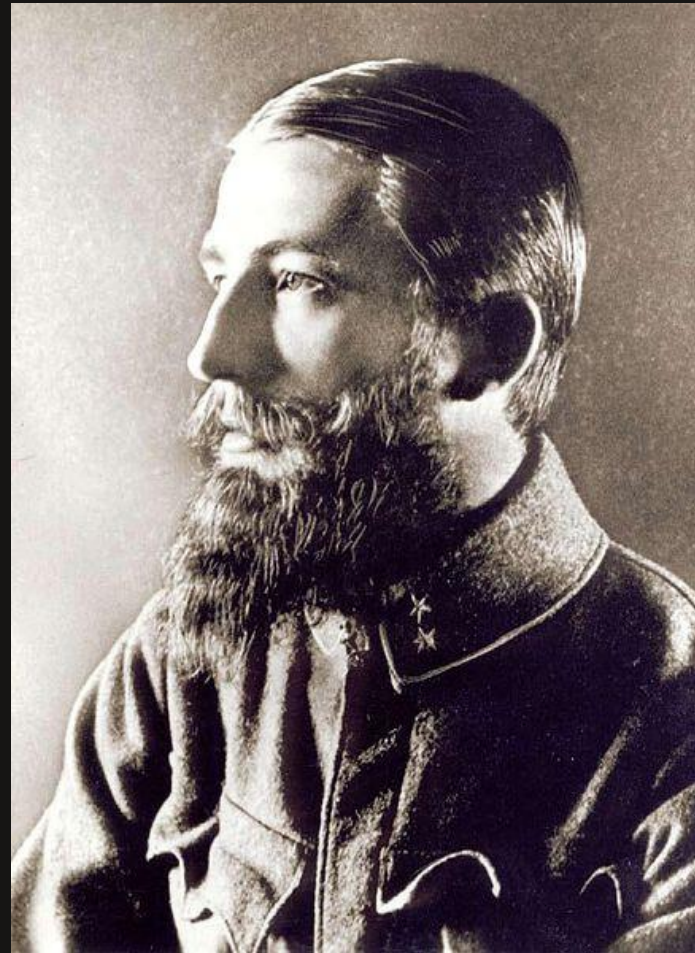
- ❖ 23 підпільні обкоми
- ❖ 685 міських і районних підпільних комітетів
- ❖ 4316 підпільних організацій і груп КП(б)У.
- ❖ За перший рік війни на території України для партизанської і диверсійної роботи було залишено 3 500 груп. Передбачалося, що мережа підпільно-партизанських організацій, загонів і диверсійних груп охопить усю Україну.

Ешелон, пущений під укіс партизанами на залізничній колії між Овручем і Коростенем. 1943.

С.Бандера

А.Мельник

ОУН-Б діяла під лозунгами: «Смерть Гітлеру!» , «Смерть Сталіну!», «Радянська влада – без більшовиків!»

Основними об'єктами партизанських дій з боку УПА були:

- Німці та їх союзники
- Радянські партизанські загони, а згодом – підрозділи Червоної армії
- Формування Армії Крайової та польське населення
- ОУН – УПА утверджували себе на території західної України як «Третя сила»

© ЦДКФФА України ім. Г.С.Пшеничного

Гітлерівці грабували і матеріальні, і людські ресурси. До Німеччини вивозилися продовольство, обладнання, сировина, коштовності, чорноземи, а також робоча сила – оstarбайтери.

З України до Німеччини було вивезено 2.4 млн. чоловік.

© ЦДКФФА України ім. Г.С.Пшеничного

Людські та матеріальні втрати України:

- ✓ Військових і цивільних було знищено понад 10 млн. чоловік: із них біля 3 млн. на фронтах і більше 7 млн. в окупації.
- ✓ Зруйновано 714 міст і містечок; 28 тис. сіл; 16 150 промислових підприємств; 18 тис. медичних закладів; 33 тис. закладів освіти...

✓ У збройній боротьбі із 6 млн. українців загинув кожен третій на фронті а кожен другий, що залишився живий – інвалід.

У боротьбі з фашистами 2072 українця удостоєні звання Героя Радянського Союзу, 32 –двічі Герої СРСР; із 17 млн. орденів і медалей, якими було нагороджено солдат і офіцерів, 2.5 млн. – представники України; 16 тис. українських лікарів працювали в діючій армії.

Дякую за увагу